

авторської моделі майстер-класу (усвідомлення індивідуального стилю професійної діяльності педагога, його авторської інноваційної ідеї).

2.3. Запитання вчителю-Майстру по методиці проведення майстер-класу.

2.4. Рефлексія. Дискусія за результатами спільної діяльності вчителя-Майстра і вчителів-слухачів (Вчителі-слухачі, які беруть участь у віртуальному обговоренні спілкуються між собою. Після цього за потреби модератор може у текстовому чаті вебінару або іншими способами оцінити роботу вчителів-слухачів і надати рекомендації або висловити свої побажання).

2.5. Заключне слово вчителя-Майстра (відповіді на зауваження і пропозиції).

III. Завершення.

Модератор висловлює подяку вчителю-Майстру та вчителям-учасникам за участь у заході та пропонує надсилати на електронну адресу модератора свої пропозиції щодо тематики наступного майстер-класу [4].

Отже, сьогодні все більш актуальним стає питання інтеграції інноваційних методик навчання, насамперед інформаційно-комунікаційних, у традиційну шкільну практику, у систему методичної роботи, зокрема. Саме тому вебінар є доступною, зручною і ефективною формою для проведення майстер-класів.

Література

1. Віртуальна школа професійного становлення молодого педагога – Інтернет заходи. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://oipopp@ukr.net>

2. Майстер-клас як форма діяльності віртуальної школи професійного становлення молодого педагога: методичні рекомендації / [автор Н.В. Розіна]. – Видавництво. - Черкаси: ЧОПОПП, 2013. – 20с.

3. Творча школа "Майстер-клас" / Є. Долинина, Р. Рахмані, І.Мамаєва // Учитель. – 2003. – № 5. – С. 44-74.

4. Що таке вебінар? [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dl.kharkiv.edu/mod/resource/view.php?id=826>.

УДК 159.954-057.874

ШВАРДАК М.В., ШКРОМИДА В.В.,
Мукачівський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Відомо, що молодший шкільний вік є сензитивним періодом для розвитку творчих здібностей, адже саме в цьому віці дитина вперше усвідомлює зв'язок між нею і навколишніми, починає орієнтуватися в громадських мотивах поведінки, моральних оцінках, значущості конфліктних ситуацій. Відповідно, можемо говорити про те, що в цьому віці формування особистості набуває уже свідомої форми. Якщо в дошкільному віці провідною діяльністю була гра, то в молодшому шкільному – навчання – еквівалент трудової діяльності.

У молодшому шкільному віці вперше відбувається поділ гри і праці,

тобто діяльності, здійснюваної заради задоволення, яке отримає дитина в процесі самої діяльності та діяльності, спрямованої на досягнення об'єктивно значущого і соціально оцінюваного результату. Це розмежування гри і праці, в тому числі і навчальної праці, є важливою особливістю шкільного віку [3, с.89].

Рівень творчості дітей молодшого шкільного віку, як правило, залежить від тих навичок, яких дитина дошкільного віку набула в іграх, спілкуванні з оточуючими, продуктивних видах діяльності. Тому індивідуальні відмінності дітей, які спостерігає вчитель першого класу, вже досить значні. Кожний погляд на творчість дітей дошкільного віку, порівняно з шкільним, дає всі підстави стверджувати про значне згасання творчих можливостей школярів по відношенню до дошкільників. Дійсно, потрапивши до школи, дитина значною мірою втрачає ту свободу, яка дозволена, це по-перше; а по-друге, у школі дещо втрачається можливість для ігрової діяльності дітей, фантазування, особистого пізнання світу тощо. Шкільне навчання обмежує її час. Більшу частину його дитина мусить витратити на навчання. Отже, для більшості дітей творчість і творче мислення змінюються шаблонним вивченням навчальних предметів. Однак, указані обмеження не позбавляють дитину творчості, вони лише дещо її стримують. Творчість дітей у шкільному віці може набувати таких своїх проявів, які не завжди є зрозумілими для вчителя: учні, які мають високий творчий потенціал, протистоять суворій дисципліні, конформізму, вони схильні до незалежності, мають підвищене почуття гумору і гостріше реагують на несправедливість. Такі діти не сприймають суворо регламентованих занять, які повторюються і навіюють нудьгу. Але водночас, вони напрочуд допитливі та інтелектуально активні [2].

Дитина високої творчої спрямованості здатна з головою поринути в те, що її цікавить, вона дуже винахідлива в образотворчій діяльності, іграх, використанні різних матеріалів, висловлює багато різних міркувань з приводу конкретної ситуації, здатна по-новому підійти до розв'язання певної проблеми. Творча дитина, як правило, енергійна, дотепна, відрізняється розвинутою пам'яттю і виявляє значну самостійність у думках і поведінці.

Вік від 6 до 7 років вважається у віковій психології надзвичайно важливим у плані появи психологічних новоутворень, що дозволяють дитині перейти на новий етап вікового розвитку, тобто стати молодшим школярем, оволодіти новим видом провідної діяльності - навчанням. Пізнавальна діяльність мотивується допитливістю і бажанням спілкуватися з розумними людьми, тому основним завданням є формування пізнавального мотиву засобами предметів. Принцип систематичної роботи над розвитком усіх учнів стає особливо значущий при роботі з 6-річними дітьми.

Відмітна ознака творчої діяльності дітей молодшого шкільного віку - суб'єктивна новизна продукту діяльності. За своїм об'єктивним значенням «відкриття» дитини може бути і новим, незвичним, але, в той же час, виконуватися за вказівкою вчителя, за його задумом, з його допомогою, а тому не бути творчістю. І в той же час дитина може запропонувати таке рішення, яке

вже відоме, використовувалося на практиці, але додумалася вона до нього самостійно, не копіюючи відоме. У цьому випадку ми маємо справу з творчим процесом, заснованим на здогадці, інтуїції, самостійному мисленні учня. Тут важливий сам психологічний механізм діяльності, в якій формується вміння вирішувати нешаблонні, нестандартні задачі. Успішне формування в молодших школярів творчого мислення можливе лише на основі врахування педагогом основних особливостей дитячої творчості та рішення центральних завдань у розвитку творчого мислення [5, с.44].

Головним чинником, що визначає творче мислення дитини, є її досвід: творча діяльність уяви знаходиться в прямій залежності від багатства і різноманітності минулого досвіду людини. Звідси впливає і перше найважливіше завдання у формуванні творчого мислення молодших школярів. Для того, щоб сформувані в учнів вміння творчо вирішувати поставлені перед ними завдання, необхідно перш за все подбати про розвиток у них широкого кругозору, про створення реальної почуттєвої основи для уяви. Розвиток творчих здібностей невіддільний від формування виконавських умінь і навичок. Чим різнобічні і досконаліші вміння і навички учнів, тим багатша їхня фантазія, реальніші їхні задуми, тим більш складні завдання виконують діти [4, с. 29]

Психологами встановлено, що розвиток мислення людини невіддільний від розвитку її мови. Тому найважливіше завдання в розвитку творчого мислення учнів – навчання їх вмінню словесно описувати способи вирішення завдань, розповідати про прийоми роботи, називати основні елементи задачі, зображувати й читати її графічні зображення. Засвоєння учнями необхідного словникового запасу дуже важливо для формування і розвитку в них внутрішнього плану дії. При будь-якому творчому процесі завдання вирішується спочатку в розумі, а потім переноситься в зовнішній план.

Значення уяви в молодшому шкільному віці є вищою і необхідною здатністю людини. Разом з тим, саме ця здатність потребує особливої турботи в плані розвитку. А розвивається уява особливо інтенсивно у віці від 5 до 15 років. І якщо в цей період уяву спеціально не розвивати, в подальшому настає швидке зниження активності цієї функції. Разом зі зменшенням здатності людини фантазувати збіднюється особистість, знижуються можливості творчого мислення, гасне інтерес до мистецтва, науки і так далі.

Молодші школярі велику частину своєї активної діяльності здійснюють за допомогою уяви. Їх ігри - плід буйної роботи фантазії, вони із захопленням займаються творчою діяльністю. Психологічною основою останньої також є творча уява. Коли в процесі навчання діти стикаються з необхідністю усвідомити абстрактний матеріал і їм потрібні аналогії, опори при нестачі життєвого досвіду, на допомогу дитині теж приходить уява. Таким чином, роль уяви в психічному розвитку велика.

Однак, фантазія, як і будь-яка форма психічного відображення, повинна мати позитивний напрямок розвитку. Вона повинна сприяти кращому саморозкриттю і самовдосконаленню особистості, а не переростати в пасивну

мрійливість, заміну реального життя мріями. Для виконання цього завдання необхідно допомагати дитині використовувати свої можливості уяви в напрямі прогресивного саморозвитку, для активізації пізнавальної діяльності школярів, зокрема розвитку теоретичного, абстрактного мислення, уваги, мови і в цілому творчості.

Діти молодшого шкільного віку дуже люблять займатися художньою творчістю. Вона дозволяє дитині в найбільш повній вільній формі розкрити свою особистість. Вся художня діяльність будується на уяві, творчому мисленні. Ці функції забезпечують дитині новий, незвичний погляд на світ. Вони сприяють розвитку мислення, пам'яті, збагачують її індивідуальний життєвий досвід. За словами Л.С. Виготського, уява забезпечує таку діяльність дитини: побудова образу, кінцевого результату її діяльності; створення програми поведінки в ситуації невизначеності, створення образів, які замінюють діяльність; створення образів описуваних об'єктів [1, с. 15].

Для розвитку дитини дуже важливо формування багатьох інтересів. Слід зазначити, що для школяра взагалі характерно пізнавальне ставлення до світу. Така цікава спрямованість має об'єктивну доцільність. Інтерес до всього розширює життєвий досвід дитини, знайомить її з різними видами діяльності, активізує її здібності. Діти, на відміну від дорослих, здатні виявляти себе в художній діяльності. Вони із задоволенням виступають на сцені, беруть участь у концертах, конкурсах, виставках і вікторинах. Розвинена здатність уяви, типова для дітей молодшого шкільного віку, поступово втрачає свою діяльність у міру збільшення віку.

Підводячи підсумки, ми приходимо до наступного висновку. Дитина молодшого шкільного віку в умовах виховання і навчання починає займати нове місце в системі доступних їй суспільних відносин. Це пов'язано, насамперед, з початком навчання в школі, яка накладає на дитину певні суспільні обов'язки, що вимагають від неї свідомого і відповідального ставлення. Життя в організованому школою і вчителем колективі призводить до розвитку у неї складних соціальних почуттів і до практичного оволодіння найважливішими формами і правилами суспільної поведінки. Перехід до систематичного засвоєння знань у школі є фундаментальним фактом, що формує особистість молодшого школяра і поступово розбудовує його пізнавальні процеси. Діапазон творчих завдань, що вирішуються на початковому етапі навчання, надзвичайно широкий за складністю – від рішення головоломки, до винаходу нової машини або наукового відкриття, але суть їх одна: при їх вирішенні формується досвід творчості, знаходиться новий шлях або створюється щось нове. Ось тут-то і потрібні особливі якості розуму, такі, як спостережливість, уміння порівнювати і аналізувати, комбінувати, знаходити зв'язки і взаємозалежності, закономірності і т.д. все те, що в сукупності і складає творчі здібності. Творча діяльність є складною за своєю сутністю, доступна тільки людині. Відома "формула", яка підіймає завісу над таємницею народження творчого розуму: "Спочатку відкрити істину, відому

багатом, потім відкрити істину, відому деяким, і нарешті відкрити істину, нікому ще невідому". Мабуть, це і є шлях становлення творчої сторони інтелекту, шлях розвитку винахідницького таланта. Обов'язок вчителя початкових класів – допомогти дитині стати на цей шлях.

Література

1. Выготский Л.С. Воображение и творчество в детском возрасте / Л.С. Выготский. – СПб. : СОЮЗ, 1997. – 96 с.
2. Гурець Н.Т. Педагогічні умови розвитку творчої активності молодших школярів у гуртковій роботі : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. пед. Наук / Н.Т.Гурець / Харківський держ. пед. університет ім. Г.С. Сковороди. – Харків, 1994. – 25 с.
3. Давидов В. Психологічний розвиток в молодшому шкільному віці / В.Давидов // Вікова психологія. – М. : 1973. – С. 88-102.
4. Рибалка В.В. Психологія розвитку творчої особистості / В.В.Рибалка. – К., 2006. – 115 с.
5. Чорна Л.Г. Психологія забезпечення розвитку творчих здібностей учнів / Л.Г.Чорна // Психологічна газета. – 2001. – №2. – С.42-46.

УДК 37.02:613.9-053.5

ШКЛЯНКА А.М., ШВАРДАК М.В.,
Мукачівський державний університет

РАНКОВЕ КОЛО ЯК ЗАСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Навчати дітей берегти і зміцнювати своє здоров'я – одне з найголовніших завдань сучасної школи, яке має стати пріоритетом не лише у школі, а й за її межами. Згідно з дослідженнями, в Україні народжується лише 15% здорових дітей. Під час вступу до школи 80% дітей мають розлади здоров'я. Протягом навчання зростає кількість хронічних захворювань, погіршуються показники фізіологічного розвитку школярів [1, с.4].

Збереження та зміцнення морального, фізичного, психічного та духовного здоров'я вихованців є одним із першочергових завдань Нової української школи. Узагальнення поглядів дослідників на сутність здоров'язбереження дозволяють визначити його в педагогічному аспекті як процес навчання й виховання, що не наносить прямої або опосередкованої шкоди здоров'ю учнів, створює безпечні й комфортні умови перебування дітей у школі, забезпечує індивідуальну освітню траєкторію дитини, запобігання стресів, перевантаження, втоми.

Звісно, процес формування здоров'язбережувальних компетентностей молодших школярів є складним та довготривалим, він відбувається на всіх етапах навчально-пізнавальної та виховної роботи у сучасній школі. Так, у межах кожного навчального дня НУШ реалізовується нова форма діяльності – ранкове коло (або ранкові зустрічі).

Ранкове коло - це щоденна зустріч, яка проводиться в межах однієї класної групи. Для його здійснення, як правило, виділяють 15-20 хвилин на

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>